Nijmegen

Postadres
Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactpersoon
Nadieh Pennings
n.pennings@nijmegen.nl
T 024 – 329 0627179434

Ons kenmerk
E22.002471

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum 20 december 2022
Onderwerp Proeftuin landelijk Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming

Geachte leden van de raad,

In deze raadsinformatiebrief nemen we u mee in de ontwikkelingen rondom de landelijke proeftuin die gaat starten in januari in Nijmegen, stadsdeel Dukenburg. Centraal in de proeftuin staat de samenwerking met kinderen, gezinnen en huishoudens en een betere situatie voor hen binnen de veiligheidsketen. De veiligheidsketen is nu te complex, te geschot, en het duurt te lang voor dat er passende hulp komt. Daarom gaat gemeente Nijmegen in opdracht van het landelijk programmabureau Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming (een samenwerking van ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, VWS en Rechtsbescherming, Justitie en Veiligheid samen met de VNG) beproeven aan een nieuwe manier van samenwerken. Dit is een gouden kans om het anders te doen. Het geeft ons de gelegenheid om de ministeries adequaat te voeden in de opmaat naar de landelijke stelselwijziging op het gebied van de jeugd- en veiligheidsketen, die op dit moment versneld wordt.

Inleiding
De laatste jaren zijn er verschillende signalen over forse problemen in de zwaardere jeugdzorg, -bescherming en de veiligheidsketen. In rapporten als Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd (2020-2021) en: Kwestie van lange adem (2020) wordt aanbevolen de keten rondom jeugdzorg en veiligheid anders in te richten. Om hier richting aan te geven is door het ministerie van VWS en JenV toegezegd met een toekomstscenario voor de kind- en gezinsbescherming te komen. Dit is weergegeven in het rapport Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming (2021, zie bijlage). De achterliggende problematiek die verschillende leefgebieden betreft en in het gezinssysteem wortelt, is te weinig in beeld. Kinderen en gezinnen voelen zich daarnaast onvoldoende gehoord en gezien. Gezinnen vertellen op verschillende plekken hun verhaal. Er is niet één gezicht, één professional die bij de gezinnen kan blijven, een relatie opbouwt, de problematiek in samenhang beoordeelt en het initiatief neemt in het werken aan verbetering. Veel professionals ervaren de complexiteit van het stelsel als belemmerend.

Kernboodschap
In de Gelderse Verbeteragenda Jeugdbescherming (www.gvjb.nl) zijn acties opgenomen om de keten rondom jeugdbescherming te versterken. Eén van de acties is bouwsteen 3: een lokale aanpak voor veiligheid in gezinnen. Hierin wordt voorzien in het starten van toekomsttuinen waarin de betrokken partners rondom jeugdbescherming op een andere manier met elkaar gaan samenwerken. Dit om de hulpverlening aan gezinnen in complexe veiligheidsvraagstukken te verbeteren. Vanuit de Gelderse Verbeteragenda is opdracht gegeven om een plan van aanpak op te stellen om te komen tot een proeftuin rondom het vormgeven van het project Toekomstscenario in Gelderland Zuid. Er is hiervoor onderzoek gedaan hoe dat het beste in de regio opgezet kon worden. Er is voor gekozen om het project te starten met twee proeftuinen; in Zaltbommel en in Nijmegen. De opzet en keuze is weergegeven in het Plan van aanpak toekomsttuinen Gelderland-Zuid (2022, zie bijlage).

Consequenties
De proeftuin wordt als volgt ingevuld. Er wordt een team gevormd waarin professionals vanuit verschillende disciplines en expertises samengebracht worden. Het gaat hierbij om de koppeling van gezinswerkers vanuit het Buurtteam Jeugd en Gezin (Stichting OIDOS), met jeugdbeschermers van de Gecertificeerde Instellingen (Jeugdbescherming Gelderland, Jeugd Veilig Verder), Veilig thuis, Raad voor de Kinderbescherming en Moviera. Zij vormen een integraal team dat los van de eigen moederorganisaties de landelijke opdracht heeft om in gezamenlijkheid problematiek in een huishouden en gezin aan te pakken. De aanpak moet gericht zijn op probleemoplossing, herstellen en borgen van veiligheid en dit in directe samenwerking met het gezin aan te pakken. Hierbij krijgt de proeftuin de ruimte en mandaat om out-of-the-box oplossingen aan te dragen. Meer over de werkwijze en invulling staat in het plan van aanpak.

Doelgroep
We kiezen bewust voor een doelgroep van 0-100: kinderen, gezinnen en huishoudens waar sprake is van onveiligheid, waaronder ook ontwikkelingsbedreiging. De betrokken uitvoeringsorganisaties hebben in de loop van de tijd een verbreding van hun focus doorgevoerd, met name gevoed door wetenschappelijke inzichten: er is steeds meer oog voor achterliggende risicofactoren van onveiligheid en daarmee de samenhangende problematiek (van ouders) op meerdere leefgebieden. Bij een zeer groot deel van jeugdbeschermingsmaatregelen hebben ouders onderliggen psychische en/of verslavingsproblematiek. Ook is bekend dat deze ouders als kind vaak slachtoffer waren van onveiligheid; er is dus dikwijls sprake van intergenerationeel geweld in gezinnen. De complexe problematiek van ouders draagt bij aan problemen op andere leefgebieden, zoals bestaanszekerheid. Mede hierdoor is steeds meer aandacht ontstaan voor systeemgericht werken, waarbij oog is voor het hele gezin en dus voor alle gezinsleden. Integraal en systeemgericht werken is hierbij het uitgangspunt: combinaties van hulp, verbinding tussen het sociaal domein en de volwassenen-GGZ, steun uit het eigen netwerk, gedwongen maatregelen en aandacht voor bestaanszekerheid.

De proeftuin in Nijmegen is eind 2022 geworven en opgestart. Begin 2023 wordt gestart met het aannemen van casuïstiek. De proeftuin kent vooralsnog een looptijd tot en met

eind 2023. Tussentijds zal het project geëvalueerd worden en zo nodig bijgestuurd op capaciteit en invulling. We krijgen daarbij hulp en ondersteuning van het landelijk Programmabureau in opdracht van de twee ministeries en er vindt vier keer per jaar een koersgesprek met de ministeries plaats. Ook een bezoek van minister Weerwind en staatssecretaris van Ooijen vlak voor de zomer staat op de agenda.

Aansluiting op onze ambities in de Stadsbegroting
In de Stadsbegroting 2023-2026 is één van de ambities in het programma Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg: “We zorgen dat kinderen en volwassenen zo veel mogelijk in een (veilige) thuissituatie kunnen leven. We versterken inwoners en gezinnen die de basis van het bestaan niet (meer) op orde hebben of deze dreigen te verliezen.” De doelstellingen en opzet van de proeftuinen Gelderland Zuid dragen bij aan deze ambitie.

Bijlagen
Bijgevoegd
- Rapport Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming (2021)
- Plan van aanpak toekomsttuinen Gelderland-Zuid (2022)
- Infographic Hervormingsagenda Jeugd (2022)

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

A.P.W. van de Klift
gemeentesecretaris

H.M.F. Bruls
burgemeester